

Valitusasiakirjojen toimittaminen kärjäoikeudesta hovioikeuteen

VIREILLETULO

Vaasan hovioikeus on 7.8.2020 tuomioistuinlain 3 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetulla ilmoituksellaan saattanut oikeuskanslerin tietoon hovioikeuden havainnot, joiden mukaan valitusasiakirjojen toimittamisessa Pohjanmaan kärjäoikeudesta hovioikeuteen on ollut viipymisiä. Hovioikeus on oheistanut tällaisista asioista listauksen, joka on hovioikeuden diaarilehtien ohella ilmoituksen liitteenä.

Hovioikeuden ilmoituksen ja listauksen mukaan viipymisiä valitusasiakirjojen toimittamisessa hovioikeuteen on ollut yhteensä 17 asiassa, joista 16 on ollut rikosasioita ja yksi on ollut riita-asia. Yhteen kyseisistä rikosasioista oli yhdistetty yhdyskuntapalvelun muuntoa koskenut asia. Listauksesta ilmenee, että kahdessa rikosasiassa valitusasiakirjat oli lähetetty kärjäoikeudesta hovioikeuteen yli seitsemän kuukautta vastavalituksen määräpäivän jälkeen. Kuudessa rikosasiassa valitusasiakirjat oli lähetetty kärjäoikeudesta hovioikeuteen noin 3-4 kuukautta vastavalituksen määräpäivän jälkeen. Muissa asioissa vastaava aika oli noin kaksi kuukautta tai sitä lyhyempi.

SELVITYS

Pyysin Pohjanmaan kärjäoikeuden laamannia toimittamaan asian tutkimiseksi tarpeellisen selvityksen ja antamaan asiasta oman lausuntonsa. Pyysin selvityksessä ja lausunnossa kiinnittämään erityisesti huomiota hovioikeuden laatimasta listauksesta ilmenevien asioiden valitusasiakirjojen hovioikeuteen toimittamisen viipymisen syihin sekä siihen, kenen vastuulle valitusasiakirjojen toimittaminen hovioikeuteen on näissä asioissa kuulunut.

Laamanni on antanut lausuntonsa, jonka liitteenä on muun ohella hovioikeuden listauksessa mainituissa asioissa tapahtuma-aikana ratkaisijoina toimineiden seitsemän kärjäjätuomarin ja kahden kärjänotaarin sekä kyseisissä asioissa käsittelijöinä toimineiden viiden kärjäsihteerin selvitykset.

RATKAISU

Arviointi

Lähtökohtia

Oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 18 §:n 1 momentin mukaan kärjäoikeuden kansliaan toimitetut, hovioikeudelle osoitetut kirjelmät ja niihin liittyvät asiakirjat on kärjäoikeudesta viipymättä lähetettävä hovioikeuteen. Lainkohtaa koskevissa esitöissä ([HE 33/1997 vp, s. 56](#)) tarkennetaan, että yleensä asiakirjoja ei tarvitsisi lähettää ennen kuin valitusaika on kulunut umpeen, jolloin koko aineisto voidaan lähettää yhdellä kertaa. Jos asia on kiireellinen, aineisto tulisi lähettää välittömästi hovioikeuteen.

Hankitun selvityksen mukaan kyseistä lainkohtaa on Pohjanmaan kärjäoikeudessa tulkittu siten, että mikäli asia ei ole kiireellinen, valitusasiakirjat lähetetään kärjäoikeudesta hovioikeuteen viimeistään kahden viikon kuluttua vastavalituksen määräpäivän jälkeen. Selvityksessä on muun ohella viitattu vuonna 2011 laadittuun rikossihteerin käsikirjaan, jossa todetaan, että asiakirjat on toimitettava Vaasan hovioikeudelle aikaisintaan vastavalituksen määräpäivää seuraavana päivänä mutta kuitenkin viipymättä eli viikon sisällä, viimeistään kahden viikon kuluessa, poikkeuksena kuitenkin kiireelliset tapaukset.

Vastuun kohdentumisesta ja seurantajärjestelmistä

Useat kärjäjätuomarit ja kärjäsihteerit tuovat selvityksissään esille, että vaikka tuomari viime kädessä vastaa riita- ja rikosasoiden asianmukaisesta käsittelystä, kuuluu valitusasiakirjojen lähettäminen kärjäoikeuden käytännön mukaisesti kärjäsihteerin tehtäviin ja vastuulle. Tuomareiden selvityksissä korostetaan muun ohella, että tuomareilla ei välttämättä ole edes tietämystä siitä, miten ja missä muodossa valitusasiakirjat tulee lähettää hovioikeuteen. Tuomarit pitävät selvänä, että ellei mitään erityistä yksittäisessä asiassa ilmene, tulee tuomarin voida luottaa kärjäsihteeriiinsä. Kukaan kärjäsihteereistä ei kiistä näitä lähtökohtia. Eräissä selvityksissä tuodaan kuitenkin esille, että valitusasiakirjojen lähettämisen viipymiseen on osaltaan vaikuttanut myös muut seikat kuin kärjäsihteerien mahdolliset laiminlyönnit.

Laamanni toteaa lausunnossaan, että tuomari vastaa ensisijaisesti asioiden valmistelusta, prosessin johtamisesta ja ratkaisun sisällöstä. Tuomarilla on laamannin mukaan kärjäoikeudessa myös tietty vastuu erilaisista jälkitöistä, kuten esimerkiksi asiakirjojen

oikeasta seulonasta, tyytymättömyyden ilmoituksen hyväksymisestä, lainvoimaisuuden toteamisesta, valitusasiakirjojen lähettämisestä ja säilytettävien asiakirjojen arkistoisesta. Laamannin mukaan käräjäoikeuden toiminta on rakennettu siten, että käräjäsihteerikunta tekee hyvinkin paljon sellaista työtä, jota tuomarin on käytännössä mahdotonta valvoa. Laamannin mielestä ei tunnu järkevältä, että tuomarin tehtäviin kuuluisi jokaisen yksittäisen valituksen alaisen ratkaisunsa osalta varmistaa, että asiakirjat todellisuudessa siirtyvät hovioikeuteen. Tässä suhteessa laamanni pitäisi riittävänä, että tuomari joko katsoo voivansa luottaa kokeneeseen sihteerinsä taikka että hän muistuttaa kokematon sihteerä asiasta. Lisäksi valitusasiakirjojen lähettäminen hovioikeuteen on käräjäsihteerien perehdyttämiseen sisältyvä perusasia ja asia mainitaan myös käräjäoikeuden käytössä olevissa ohjeissa.

Minulla ei ole perusteita kyseenalaistaa laamannin esittämiä näkemyksiä vastuun kohdentumisesta käräjäoikeudessa valitusasiakirjojen lähetettäessä hovioikeuteen.

Toimiakseen tehokkaasti käräjäoikeuden kaltaisen pitkälle erikoistuneen ja vaativaa asiantuntijatyötä tekevän organisaation on perustuttava työnjakoon, asiantuntemukseen ja luottamukseen. Samalla kuitenkin tähdennän käräjäoikeuden käsittelemien asioiden suurta merkitystä yhteiskunnassa ja oikeusturvan hakijoiden elämässä. Virheettömyys ei ole realismia, mutta erilaisilla selkeillä tarkistus- ja seurantajärjestelmillä virheiden mahdollisuuksia voidaan vähentää. Samalla myöskään yksittäisen virkamiehen vastuu ei muodostu kohtuuttomaksi eikä asiakkaiden oikeusturva vaarannu. Vaikka luottamus onkin toimivan työyhteisön perusedellytys, ei se yksistään riitä. Siihen liikaa nojaamalla vastuu jää liiaksi yksittäisen virkamiehen kannettavaksi ja organisaation toimintaan tulee sattumanvaraisuutta ja epäyhtenäisyyttä. Tarkistus- ja seurantajärjestelmien kehittäminen ja käyttö ovatkin osa käräjäoikeuden johtamista. Niillä on työskentelyn jäsentämiseksi sitäkin suurempi merkitys silloin, kun tavanomaista työskentelyä sekoittavat yllättävät tekijät, kuten keväällä 2020 koronapandemian oloissa.

Laamanni tuokin esille, että käräjäoikeudessa ei ole ollut seurantajärjestelmää, jonka kautta olisi voitu ainakin vähentää riskiä siitä, että valitusasiakirjat jäävät epähuomiossa lähettämättä. Tällainen järjestelmä on laamannin mukaan käsillä olevan asiakokonaisuuden esilletulon jälkeen otettu käyttöön käräjäoikeudessa. Järjestelmässä muun ohella osaston esimies tai tämän sijainen tarkastavat jatkuvasti valitusasioiden etenemisen.

Seurantajärjestelmä ei kuitenkaan yksistään riitä. Työnkulkujen selkeys, niistä ohjeistaminen ja henkilökunnan tietoisuus niistä liittyvät keskeisesti riskien vähentämiseen. Selvityksistä ilmenee, että tässä on ollut selkeitä puutteita. Kokonaisuudesta välittyy osittain vastuiden ja toiminnan sekavuus ja sattumanvaraisuus.

L 17/7341, R 20/705 ja R 19/1778

Hovioikeuden listaukseen sisältyvässä riita-asiassa L 17/7341 valitusasiakirjat lähetettiin kärjäoikeudesta hovioikeuteen hieman yli kuukauden kuluttua vastavalituksen määräpäivän jälkeen. Kyseistä riita-asiaa käsitellyt kärjätuomari ja kärjäsihteeri tuovat selvityksissään esille asian laajuuden ja siihen sisältyneiden seulottavien asiakirjojen suuren lukumäärän. He ovat muutoinkin esittäneet varteenotettavia syitä sille, että asiakirjojen lähettäminen oli kestänyt tavanomaista pidempään.

Rikosasiassa R 20/705 valitusasiakirjat lähetettiin kärjäoikeudesta hovioikeuteen niin ikään hieman yli kuukauden kuluttua vastavalituksen määräpäivän jälkeen. Asiassa R 19/1778 vastaava aika oli noin puolitoista kuukautta. Näissä asioissa asiakirjojen lähettäminen hovioikeuteen on ajoittunut maaliskuun 2020 puoliväliin eli juuri koronapandemiaan liittyvien poikkeusolojen alkamisen ajankohtaan tai sen jälkeiseen kesäaikaan. Selvityksissä kerrotaan tarkemmin työnteon haasteista kyseisenä ajankohtana muun ohella etätyösuosituksineen ja kuinka asiakirjojen lähettäminen hovioikeuteen on etenkin mainituista syistä kestänyt tavanomaista pidempään.

Minulla ei saatu selvitys huomioon ottaen ole perusteita todeta, että kärjäoikeus olisi näissä asioissa menetellyt valitusasiakirjojen lähettämisessä hovioikeuteen toimenpiteitani edellyttävällä tavalla.

R 19/1472, R 19/1498 ja R 19/2161

Rikosasioissa R 19/1472, R 19/1498 ja R 19/2161 valitusasiakirjat lähetettiin kärjäoikeudesta hovioikeuteen 1-2 kuukautta vastavalituksen määräpäivän jälkeen. Asioissa ratkaisijana toiminut kärjänotaari on antanut kärjäoikeuden menettelystä selvityksen, johon asioita käsitellyt kärjäsihteeri on yhtynyt. Selvityksessä tuodaan esille syitä, joiden vuoksi asiakirjojen lähettäminen hovioikeuteen on kestänyt tavanomaista pidempään.

Kahdessa ensiksi mainitussa asiassa vastavalituksen määräpäivä on ajoittunut maaliskuun 2020 puoliväliin eli juuri, kun kärjäoikeudessa on koronapandemiaan liittyvien poikkeusolojen alkamisen vuoksi jouduttu monella tapaa muuttamaan toimintatapoja ja tiettyjä asioita on jouduttu priorisoimaan. Selvityksessä kerrotaan tarkemmin kyseiseen ajankohtaan liittyneistä työnteon haasteista kärjäoikeudessa. Viimeksi mainitussa asiassa valitusasiakirjojen lähettäminen on selvityksen mukaan kestänyt tavanomaista pidempään, koska vastavalituksen määräpäivän aikaan kärjänotaari oli jo lopettanut työnteon kärjäoikeudessa ja muuttanut toiselle paikkakunnalle, minkä vuoksi asiakirjat oli vuonna 2020 kesäloma-aikaan jouduttu lähettämään hänelle postitse tarkistettavaksi ja allekirjoitettavaksi.

Minulla ei saatu selvitys huomioon ottaen ole perusteita todeta, että kärjäoikeus olisi myöskään näissä asioissa menetellyt valitusasiakirjojen lähettämässä hovioikeuteen toimenpiteitani edellyttävällä tavalla.

R 16/327/723, R 18/219/723, R 19/922, R 19/1574 ja R 19/2131

Rikosasioissa R 18/219/723 ja R 19/1574 valitusasiakirjat lähetettiin kärjäoikeudesta hovioikeuteen hieman yli seitsemän kuukautta vastavalituksen määräpäivän jälkeen. Asioissa R 16/327/723, R 19/922 ja R 19/2131 vastaava aika oli 2-3 kuukautta. Kaikissa näissä asioissa käsittelijänä toiminut kärjäsihteeri A on antanut menettelystään selvityksen. Hän toteaa olevan selvää, että hän on huolimattomuudellaan laiminlyönyt tehtäviensä ko. asioissa. Hän tarkentaa, että asiat R 18/219/723 ja R 19/1574 olivat vahingossa joutuneet hänen pöydällään arkistoon menevien juttujen pinoon, minkä hän oli havainnut vasta myöhemmin. Puolustukseen kärjäsihteeri vetoaa tapahtuma-aikaiseen työtilanteeseensa sekä muihin työntekoonsa vaikuttaneisiin seikkoihin.

Mainituissa asioissa ratkaisijana toimineen kärjätuomarin selvityksestä ei ilmene seikkoja, jotka selventäisivät valitusasiakirjojen lähettämisen viipymisen mahdollisia syitä. Kärjätuomarin muistin mukaan mainituissa asioissa ei ollut mitään erityistä tai poikkeuksellista, joka selittäisi valitusasiakirjojen hovioikeudelle lähettämisen viipymistä.

On syytä tuoda esille, että vastaajat tuomittiin varsin vakavista rikoksista molemmissa yllä mainituissa asioissa, joissa valitusasiakirjat lähetettiin hovioikeuteen hieman yli seitsemän kuukautta vastavalituksen määräpäivän jälkeen. Toisessa asiassa vastaajat tuomittiin kärjäoikeudessa törkeästä pahoinpitelystä 1 vuoden 6 kuukauden pituisiin ehdollisiin vankeusrangaistuksiin. Hovioikeus muutti osin kärjäoikeuden tuomiota korottaen vastaajalle määrättyjä rangaistuksia 2 vuoden 8 kuukauden pituisiin vankeusrangaistuksiin. Toisessa asiassa vastaaja tuomittiin kärjäoikeudessa muun ohella törkeästä kuolemantuottamuksesta 2 vuoden 5 kuukauden pituiseen vankeusrangaistukseen. Vastaajaa ei tosin määrätty vangittavaksi. Hovioikeus ei muuttanut kärjäoikeuden tuomitsemaa vankeusrangaistusta. Hovioikeus toi tuomiossaan esille, että vastaajan kiinniotosta rikoksesta epäiltynä kului vajaa neljä vuotta hovioikeuden ratkaisun antamiseen, ja että asian käsittelyaikaan sisältyi noin seitsemän kuukauden viive, joka johtui tuomioistuimesta. Hovioikeus katsoi kuitenkin, ettei asian kokonaiskesto loukannut vastaajan oikeuksia eikä syytä alentaa hänelle tuomittavaa rangaistusta tällä perusteella ollut.

Käytettävissäni olevan aineiston perusteella totean, että kärjäsihteeri A on laiminlyönyt lähettää asioissa R 16/327/723, R 18/219/723, R 19/922, R 19/1574 ja R 19/2131 valitusasiakirjat oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 18 §:n 1 momentissa edellytetyin tavoin viipymättä hovioikeuteen.

R 19/782 ja R 19/881 ja R 19/1840

Rikosasiassa R 19/782 valitusasiakirjat lähetettiin kärjäoikeudesta hovioikeuteen noin kaksi kuukautta vastavalituksen määräpäivän jälkeen. Asiassa R 19/1840 vastaava aika oli noin kolme kuukautta ja asiassa R 19/881 hieman yli neljä kuukautta. Kaikissa näissä asioissa käsittelijänä on toiminut kärjäsihteeri B. Asioissa R 19/782 ja R 19/881 ratkaisijana toimi sama kärjänotaari ja asiassa R 19/1840 toinen kärjänotaari.

Kärjäsihteeri toteaa selvityksessään, ettei hänellä ole mitään muistikuvia siitä, miksi asian R 19/782 valitusasiakirjojen lähettäminen hovioikeuteen on kestänyt tavanomaista pidempään. Hän esittää asiasta kuitenkin eräitä arveluja. Kärjäsihteerin selvityksen mukaan hänellä on asiasta R 19/881 tarkempia muistikuvia. Hän korostaa muun ohella, että asian kirjallinen todistelu oli toimitettu hänelle puutteellisena ja asian pöytäkirjassa oli puutteita. Näitä puutteita oli kärjäsihteerin mukaan jouduttu selvittämään. Lisäksi oli ilmennyt, että yksi kirjallinen todiste oli puuttunut.

Asioissa R 19/782 ja R 19/881 ratkaisijana toiminut kärjänotaari toteaa selvityksessään, että asiassa R 19/782 ei hänen tietoonsa ole tullut mitään sellaista, joka olisi voinut selittää, miksi valitusasiakirjojen lähettäminen hovioikeuteen oli viipynyt varsin pitkään. Asiasta 19/881 kärjänotaari sen sijaan kertoo tarkemmin seuraavaa. Vastavalituksen määräpäivä on ollut tammikuun 2020 alussa. Kärjäsihteeri on maaliskuun 2020 lopussa ilmoittanut kärjänotaarille, että asian pöytäkirjassa on ollut epäselvyyksiä. Kärjänotaari on vajaan viikon kuluttua lähettänyt pöytäkirjan kärjäsihteerille muokattuna siihen kuntoon, että asia on ollut valmis lähetettäväksi hovioikeuteen. Kärjänotaari on huhtikuun 2020 lopussa saanut kärjäsihteeriltä kuitenkin viestin, että asian seulonnan yhteydessä on ilmennyt puutteita todisteiden numeroinnissa. Kärjänotaari on tämän vuoksi käynyt kärjäoikeudessa paikan päällä selvittämässä asian ja yksi tuolloin havaittu puuttuva todiste on hankittu. Valitusasiakirjat on tämän jälkeen toukokuun 2020 alkupuolella lähetetty hovioikeuteen.

Kärjäsihteeri toteaa käsityksensä, että asian R 19/1840 asiakirjat olisi viety kärjänotaarille allekirjoitettavaksi ja tätä olisi pyydetty tarkistamaan asian pöytäkirja. Kärjäsihteerin muistaman mukaan tässä vaiheessa on syntynyt viivettä joko siitä, että kärjänotaari on ollut jonkin aikaa poissa töistä ja allekirjoittanut asiakirjat palattuaan tai mahdollisesti notaarin työjärjestyksessä on jouduttu priorisoimaan muita tehtäviä. Asiassa R 19/1840 ratkaisijana toiminut kärjänotaari toteaa puolestaan omassa selvityksessään, ettei hänellä ole mitään muistikuvia kyseisestä asiasta. Kärjäoikeuden selvityksestä muutoin ilmenee, että kyseinen kärjänotaari on sinällään ollut koko tapahtuma-ajan kärjäoikeuden palveluksessa.

Käytettävissäni olevan aineiston perusteella totean, että kärjäsihteeri B on laiminlyönyt lähettää asioissa R 19/782, R 19/881 ja R 19/1840 valitusasiakirjat oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 18 §:n 1 momentissa edellytetyin tavoin viipymättä hovioikeuteen.

Asiassa R 19/881 viipymistä selittää nähdäkseni osin selvityksessä kerrotut epäselvyydet, mutta ne eivät oikeudellisesti hyväksyttävällä tavalla selitä sitä, että valitusasiakirjojen lähettäminen on kestänyt yli neljä kuukautta. Vastavalituksen määräpäivä asiassa oli tammikuun 2020 alussa eikä kärjäsihteerin tai kärjänotaarin selvityksistä ilmene esimerkiksi varsinaista syytä sille, että kärjäsihteeri oli vasta maaliskuun 2020 lopussa ilmoittanut kärjänotaarille asian pöytäkirjassa olleista epäselvyyksiä.

Asian R 19/1840 asiakirjojen käsittelyyn liittyvät tapahtumat kärjäoikeudessa vastavalituksen määräpäivän jälkeen ovat hankitun selvityksen valossa jääneet jossain määrin epäselviksi. Olen ottanut tämän arvioinnissani huomioon. Riittävää selvitystä siitä, että valitusasiakirjojen lähettämisen viipymiseen olisi ollut oikeudellisesti hyväksyttäviä syitä tai että kärjäsihteeri ei olisi siitä vastuussa, ei nähdäkseni kuitenkaan ole saatu. Yleisesti totean, että asian käsittelyyn on selvityksen valossa mahdollisesti vaikuttanut se, että vastavalituksen määräpäivä oli ajoittunut helmikuun 2020 alkuun ja valitusasiakirjat oli lähetetty hovioikeuteen toukokuun 2020 alussa eli kyse on ajanjaksosta, jolloin kärjäoikeudessa oli koronapandemiaan liittyvien poikkeusolojen alkamisen vuoksi jouduttu monella tapaa muuttamaan toimintatapoja ja tiettyjä asioita oli jouduttu priorisoimaan. Arvioinnissani olen lisäksi ottanut huomioon, että mainituissa asioissa ei selvityksen mukaan ole ollut kyse kovin vakavista rikoksista. Ensimmäisessä ja kolmannessa asiassa vastaaja tuomittiin kärjäoikeudessa sakkorangaistukseen, toisessa asiassa syyte hylättiin.

R 19/1396, R 19/1694 ja R 19/1811

Rikosasioissa R 19/1396, R 19/1694 ja R 19/1811 valitusasiakirjat lähetettiin kärjäoikeudesta hovioikeuteen noin kolme ja puoli kuukautta vastavalituksen määräpäivän jälkeen. Kaikissa näissä asioissa käsittelijänä toiminut kärjäsihteeri on antanut menettelystään selvityksensä. Selvityksen mukaan kärjäsihteeri oli vastikään aloittanut tehtävässään ja nämä asiat olivat ensimmäisiä, jotka etenivät hovioikeuden käsiteltäviksi. Kärjäsihteeri tuo esille, että hän oli tapahtuma-aikana epävarma tuomioiden lähettämiseen liittyvistä käytännöistä, joten hän oli nostanut asiakirjat pinoon hyllylleen tarkoituksenaan kysyä apua ehtiessään. Asiakirjat olivat kuitenkin epähuomiossa unohtuneet hyllylle ja hän oli huomannut asiakirjat vasta lähtiessään kesälomalle.

Asiassa R 19/1396 ratkaisijana toiminut kärjätuomari tarkentaa, että kärjäsihteeri oli aloittanut kärjäoikeuden palveluksessa vuoden 2020 alussa ja tämän perehdyttäminen oli tapahtuma-aikana keväällä 2020 ollut kesken ja alkanut koronapandemia oli lisäksi siirtänyt henkilökunnan

pääsääntöisesti etätöihin. Asioissa R 19/1694 ja R 19/1811 ratkaisijana toimi toinen kärjäjätuomari. Hänen selvityksen mukaan toiset kärjäjäsihteerit olivat perehdyttäneet kyseistä uutta kärjäjäsihteerää. Selvityksen mukaan kärjäjätuomari oli useaan otteeseen ollut yhteydessä sekä kyseiseen kärjäjäsihteeriiin että toiseen kärjäjäsihteeriiin, jota kärjäjätuomari oli muun ohella pyytänyt käymään asioiden käsittelyä läpi uuden kärjäjäsihteerin kanssa. Kärjäjätuomari oli jäänyt siihen käsitykseen, että asiakirjojen lähettämisen hoviioikeuteen ei olisi epäselvyyksiä.

Käytettävissäni olevan aineiston perusteella totean, että kärjäjäoikeus on laiminlyönyt lähettää asioissa R 19/1396, R 19/1694 ja R 19/1811 valitusasiakirjat oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 18 §:n 1 momentissa edellytetyin tavoin viipymättä hoviioikeuteen.

Selvityksen perusteella valitusasiakirjojen lähettämisen viipyminen on mainituissa asioissa aiheutunut viime kädessä siitä, että kärjäjäsihteerä on nostanut asiakirjat pinoon hyllylleen tarkoituksenaan kysyä apua ehtiessään, mutta unohtaen ne sinne varsin pitkäksi aikaa. Totean kuitenkin, että kyseisen kärjäjäoikeudessa vastikään aloittaneen kärjäjäsihteerin perehdytys tehtäviinsä on selvityksen mukaan ollut tapahtuma-aikana kesken ja että mainitut rikosasiat ovat olleet hänen käsittelemään ensimmäisiä, jotka ovat edenneet hoviioikeuden käsiteltäviksi. Kärjäjäsihteerin perehdyttäminen tällaisessa tilanteessa tulisi olla täsmällistä ja tehtävistä suoriutumista tulisi myös valvoa. Tämän vuoksi ja koska tuomioistuininlain ja kärjäjäoikeuden työjärjestyksen nojalla kärjäjäoikeuden johdon vastuulla on järjestää kärjäjäoikeuden toiminta asianmukaiseksi, kohdistan laillisuusvalvonnallisen moitteeni näiltä osin kärjäjäoikeudelle. Asian arvioinnissa olen kärjäjäoikeuden osalta huomionut, että laamannin mukaan kärjäjäoikeus on sinällään ryhtynyt toimenpiteisiin tapauksessa ilmenneen kaltaisten laiminlyöntien ehkäisemiseksi.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Pohjanmaan kärjäjäoikeus on edellä selostetuissa 11 rikosasiassa laiminlyönyt lähettää hoviioikeudelle osoitetut valitusasiakirjat oikeudenkäymiskaaren 25 luvun 18 §:n 1 momentissa edellytetyin tavoin viipymättä hoviioikeuteen. Kärjäjäoikeuden menettely on vaarantanut asianosaisten perustuslain 21 §:ssä turvatun oikeuden saada asiansa käsitellyksi tuomioistuimessa ilman aiheetonta viivytystä. Kärjäjäoikeuden laiminlyönnit ovat lisäksi olleet omiaan vaarantamaan luottamusta lainkäyttötoiminnan asianmukaisuuteen.

Kärjäjäsihteerä A on ollut vastuussa viiden rikosasian valitusasiakirjojen lähettamisestä hoviioikeuteen. Hankitusta selvityksestä ei ole ilmennyt oikeudellisesti hyväksyttäviä syitä valitusasiakirjojen lähettämisen viipymiselle. Näihin asioihin sisältyy kaksi asiaa, joissa valitusasiakirjat on lähetetty kärjäjäoikeudesta hoviioikeuteen hieman yli seitsemän kuukautta vastavalituksen määräpäivän jälkeen. Tällaisia viivästyksiä voidaan pitää huomattavina ottaen erityisesti huomioon, että molemmissa asioissa vastaajat on tuomittu varsin vakavista

rikoksista. Asian arvioinnissa olen ottanut huomioon käräjäsihteerin selvityksessään esittämiä syitä, jotka nähdäkseni osin vähentävät hänen menettelynsä moitittavuutta. Pidän riittävänä toimenpiteenä kiinnittää käräjäsihteerin A:n vakavaa huomiota laissa säädettyyn velvollisuuteen toimittaa valitusasiakirjat hovioikeuteen viipymättä.

Käräjäsihteerin B on ollut vastuussa kolmen rikosasian valitusasiakirjojen lähettämisestä hovioikeuteen. Hankitusta selvityksestä ei ole ilmennyt oikeudellisesti hyväksyttäviä syitä valitusasiakirjojen lähettämisen viipymiselle. Pidän riittävänä toimenpiteenä kiinnittää käräjäsihteerin B:n huomiota laissa säädettyyn velvollisuuteen toimittaa valitusasiakirjat hovioikeuteen viipymättä.

Saatan Pohjanmaan käräjäoikeuden tietoon käsitykseni siitä, että kolmessa mainituista rikosasioista käräjäoikeus on laiminlyönyt lähettää valitusasiakirjat laissa edellytetyin tavoin viipymättä hovioikeuteen ja että laiminlyönti näyttää osaltaan aiheutuneen käräjäsihteerin perehdyttämiseen ja tämän tehtävistä suoriutumisen valvontaan liittyneistä seikoista.

Saatan myös Pohjanmaan käräjäoikeuden tietoon edellä kohdassa vastuun kohdentumisesta ja seurantajärjestelmistä lausumani.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin.

Lähetän päätökseni tiedoksi ilmoituksen tehneelle Vaasan hovioikeudelle.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Markus Löfman